

De
164

54

SOLENNIA ACADEMICA

OB ORATIONEM INAUGURALEM

VIRI CELEBERRIMI

SEBASTIAN. JOANN. LVDOV.

DOERING

PRORECTORIS MAGNIFICI

KAL. NOV. H. X. MAT. IN AUDITORIO MAJORE

H A B E N D A M

NOMINE

SENATUS ACADEMICI

INDICIT

GEORG. GUIL. LORSBACH, EX-PRORECTOR.

Praemittitur Commentationis de Cod. Arabico Fuldenfi P. I.

HERBORNAE,

TYPIS KRIEGERIANIS c1810cccIV.

6

Inter singularia conversionis rerum in permagna Europae parte, quam nosmetipsi proximis annis stupuimus, nec ulla, nisi praeteritorum temporum incuriosa, aetas admirari unquam desinet, quamque veram *παλιγγενεσίαν* esse iubeat Deus O. M. hoc quoque locum, neque sane ultimum occupat, quod ingens veteris aevi monumentorum numerus vel pristinas sedes, vel antiquos possesfores mutare coactus fuit. Sic variam et copiosam literarum supellectilem undecunque in Galliam, Britanniam, Rusliam etc. transvectam, sic magnas infignesque bibliothecas in Germania, novis dominis cessisse, omnibus abunde notum est atque compertum. Plurima itaque, quae tenebris abstrusa et oblivione quasi sepulta latuerant hactenus, fore, ut post-hac in claram lucem proferantur, multumque inde fructus

et utilitatis in omne doctrinarum genus derivetur aliquando, spes effulget certissima. —

Quae quidem non ideo, ut omnes et singuli, quorum curae et custodiae veterum literarum monumenta, quae nunc ad alios possesores transierunt, commissa fuerant, culpentur, dicta putetis, Lectores benevoli: quis enim aequus justusque iudex multis illorum laudem denegare suam audeat? Sed quoniam ea fere inter nos homines ratio, is mos plerumque obtinet, ut, quae a multis retro annis oculis usurpaverimus, manibusve triverimus, sensim evalescere et verum pretium amittere videantur, at e contrario novitas ipsa nos mirifice moveat, alliciat, delectet, — facillime in spem et expectationem paulo ante memoratam, viros scilicet eruditos mox ea, quae nova in sua cuique arte obtigerint *æquiva* et veluti spolia, certatim et diligentissime perscrutatos et ad communem literaturae usum adhibituros esse, nos adduci patimur. — Sed relictis remotioribus, quae huc spectant, iis, quae propinqua et nostra quasi vocare licuerit, (quanquam minora sint) abhinc immoremur.

De regionibus, quae inde a biennio SERENISSIMIS NAS-SOVIAE PRINCIPIBUS (volentibus ita fati) attributae sunt,

non una exstat bibliotheca, bonis rarisque libris dives et superba, ut Fuldenfis, Corbejenfis, Weingartenfis, quorum aliquos (si Deus faverit) ea, qua par est, diligentia describere, atque descriptiones ejusmodi, praebita occasione, foras dare constituimus — cujus rei id, quod sequitur, primum specimen esto!

Quum ex amico, mei studiosissimo, ante annum fere accepissem, Fuldae una cum aliis *κειμηλις* duos quoque Codices medici argumenti, Arabica alterum, alterum Hebraica manu conscriptum exstare, confestim mihi ingens cupiditas utrumque perlustrandi injecta est. Quanquam enim inter plerosque eruditos satis superque constat, artem salutarem eodem tempore, quo apud reliquas fere gentes neglecta jacebat, ab Arabibus pariter ac Judaeis maximo studio excultam fuisse; non tamen omnia, quae ad hanc memoriae eruditae partem pertinent, ita ad liquidum, ut nihil desiderandum superfit, perducta sunt. Dabunt itaque haud aegre, quicumque his plenius cognoscendis operam dederint, varia adhuc, ut historia medica utriusque gentis, Judaicae praesertim, tanta, quantam rei dignitas poscit, luce collustretur, accuratius esse disquirenda. Causa in promptu: interpretes enim plerique omnes, qui olim Arabum Hebraeorumve libros medicos latine exprimere sunt

4
conati, quod nec sermonis orientalis, nec Romani fatis essent periti, rem suam adeo male peregerunt, ut saepissime, quid dicere voluerint, haud percipias, et infulsissimas planeque barbaras auctorum non *versiones*, sed (ut verbis Casiri utar) *perversiones* exhorrescas: iidem praeterea, quod, vitio seculi, follertia et dexteritate inutilia ab utilibus, recta a pravis secernendi parum valerent, lectoribus intolerabile plerumque creant fastidium. Quibus rationibus motus, quum utrumque Codicem a Viro Pl. Rev. P. Boehmio, dictae bibliothecae praefecto meritissimo, expetiissem, neque, quae ejus est humanitas, repulsam tulissem, hoc mihi muneris a casu felici injunctum credidi, ut, quid ad amplificandam rem literariam inde depromi et tum in publicum proferri posset, dispicerem.

Codex igitur Arabicus (nam de Hebraeo alio forte loco et tempore dicitur) literis, quas Neschicas vocant, (si pauca Persica inter lineas et in margine notata excipias) anno Hegirae 1045. (Chr. 1635.) in charta orientali scriptus, foliis 285. formae quaternariae *Sedideddini Cazerunensis Commentarium in Alaeddini Epitomen Canonis Avicennae*, non tamen integrum et perfectum, sed mutilum et aliquot lacunis foedatum, continet, quarum ea, quae post primum statim libri folium in ipsa praefatione compareret,

mihî maxime fuit molesta. *) Ne ergo simili, quo Codex Fuldenfis, defectu, ejusdem, quam meditabar, descriptio laboraret, aliorum eruditorum auxilia circumspicere coepi, et quum plura libri exemplaria Lutetiae Parisiorum et Lugduni Batavorum adesse mihi constaret, **) utrobique Viros clarissimos literarumque orientis peritissimos, illic quidem Perillustrem A. I. Silvestrum de Saçy, linguae Arabicae profesorem et societatis literariae Francicae praesidem, et hic Pl. Rev. Sebald. Fulc. Ravium, theologiae et linguarum orientalium doctorem, quorum alter multis magnisque in me benevolentissime collatis officiis mihi jam optime cognitus erat, alter vero, quod Venerandus ejus parens, theologus Trajectinorum celeberrimus, in ea, ubi commoror, urbe vivendi sortem adeptus est, meus quasi popularis cenferi poterat, — literis adii, quibus eos, ut Codices suos Sedideddini excuterent, mihi que, quae reperissent, benigne referrent, modeste et enixe rogavi. Annuerunt (quod aeternam mente gratissima recolam) viri summi et humanissimi votis meis, suoque favore coeptis libentissime aspirarunt. Sed propius ad rem accedamus.

*) Emtus fuit Kahirae a. Chr. 1774. a F. Arfenio Rehm, ordinis S. Francisci monacho, Fuldenfi.

**) Huc pertinent Codd. n. 1004. 1005. et 1006. bibliothecae vet. Paris, n. 210, 6° biblioth. San — Germanensis, Cod. Warnerianus $\frac{920}{868}$.

Liber, qui describendus est, interdum brevior hoc titulo: *Scharh Sedidi* *) i. e. Commentarius Sedidicus, interdum vero longior: **) *Almogni fi scharh almudschaz* i. e. sufficiens s. absolutus in Epitomen Commentarius — praenotatur, dividiturque in quatuor partes (Fonun): harum prima discribitur de rebus medicorum naturalibus et non -- naturalibus; secunda de alimentis et medicamentis, cum simplicibus, tum compositis; tertia de morbis singularum corporis partium, a capite ad calcem, illorumque causis, signis et remediis; quarta denique (quae in Cod. Fuldensi desideratur) de morbis totum corpus invadentibus, ut febribus, peste etc. eorumque crisi et cura, nec non de luxationibus, fracturis, venenis, antidotis etc. ***)

Ceterum in recensendo hoc Codice hic ordo servabitur, ut primo de auctoribus Commentarii, Epitomes et Canonis, deinde de scriptoribus, qui in illo citantur, paucis agatur, hisque praemisissis varia ex ipso, unde, quid

*) شرح سديدي

**) الدغذي في شرح الـ وجر

***) conf. Cl. Uri Catalog. biblioth. Bodleyanae p. 155. 154. 156. 159. 144. 146. 147.

pretii eidem statuendum sit, cuius harum rerum aestimatori justo appareat, excerpantur,

Auctor Commentarii est Medicus, quem suos apud populares non ignobilem fuisse, ex eo conjectari licebit, quod libri huius exemplaria multis in locis, v. c. Parisiis, Lugduni, Oxonii, Fuldae, alibi — prostant. Natus is vel commoratus Cazeruni, quae urbs non infima Persidis (Farsistanae) est, et nomine s. potius titulo honorifico *Seddiddini* h. e. orthodoxi insignis fuit. Quo vero nomine proprio quove praenomine usus fuerit, quo tempore vixerit, et quae praeterea huc pertinent, ea aliis disquirenda relinquamus. Videant hi, an quem Herbelotus in biblioth. orient. voc. *Cazeroun* memorat, *Seddiki*, quemque circa annum Heg. 940. (Chr. 1533 — 4.) obiisse tradit, huc forte referendus sit.

Quem autem in finem *Sediddinus* Commentarium suum elaborarit, his verbis, quibus praefatio in Codd. Paris. concluditur, edocemur: „Quum, ait, Epitome, „quam medicus excellentissimus, Alaëddinus Abulhasan „Ali Ben Abi'lhazam Alkoreschi, nomine Ebn Annafis quoque notus, edidit, mihi instar regulae et normae eorum, „qui artem medicam discunt docentve semper visa sit, alia

„illius loca notis illustrare, alia amplificare et ex libris,
 „quorum in hanc rem usus est, adaugere, consultum esse
 „duxi. etc. etc.“

Quo pauciora haec sunt, quae de Commentatore nostro afferri potuere, eo plura et pleniora de Alaëddino, auctore Epitomes nunc afferre iuvabit. Debemus hoc Cl. Silvestr. de Sacy, qui à me de hoc Medico, quem historiae literariae scriptores typis editi nimis obiter memoraverant, interrogatus, larga et benigna manu, quae in libris Arabicis bibliothecae, copia Mstorum omnibus aliis longe antecellentis, Parisinae sc. multum quaerendo investigasset, mihi suppeditavit. Apponemus ergo hic loca auctorum latine versa. *)

Primum quidem exhibet Dschemaleddinus Abulmohafen Jusof Ebn Tagri Bardi, historicus, qui anno Heg. 861. (Chr. 1456.) vixit, haec scribens: „Mense undecimo anni
 Heg.

*) Quae Cl. Sprengelius in opere praestantissimo: *Versuch einer pragmatischen Geschichte der Arzneykunde* T. II. p. 401. edit. 2. de nostro habet: „In diesem Jahrhunderte (i. e. sec. Christ. 10.) lebte Alaëddin Ali Ebn Abi IHaram Alkarfchi, von welchem noch medicinische Werke in Handschriften übrig sind“ — ex his, quae mox dabuntur, emendanda sunt.

Heg. 687. *) obiit Kahirae, Scheichus f. Dominus Alaëddin Ali Ebn Abi'Hazam, Koreischita Damascenus, qui etiam Ebn Annafis (i. e. Nafiseddini filius) appellatur, medicus egregius, nulli suo tempore in theoria et praxi secundus. Is, praeceptore usus Mohaddeboddino Dachwaro, — **) multorum librorum perquam utilium, ut Schameli, Mudschazi f. Epitomes Canonis, Commentarii in Avicennam, et de oculorum cura — auctor est. “

Alterum dat Abdarrahan Ebn Mohammed Affointi, historiographus Aegyptius, qui a. Heg. 911. (Chr. 1505 — 6.) vivere desiit, his nempe verbis: „Ebn Annafis Alaëddin etc. antistes medicorum aegyptiacorum variorumque librorum auctor, qui omnibus suae artis profesforibus, quo vixit seculo, gloria praestitit, neminemque sui similem post se reliquit, vir sagax et follers; juris prudentiae idem, theologiae, traditionum sacrarum, linguae arabicae et logicae peritissimus — obiit octogenario proximus mense penultimo anni 687. “

*) i. e. Nov. vel Dec. a. Chr. 1288.

**) Medicus hic Damascenus denatus est a. Heg. 650 (Chr. 1252 — 3.) vid. Bar Hebraei chron. syr. p. 495.

Ad eundem annum Ahmedes Makrizius, scriptor sec. Christ. 14 et 15. non incelebris, obitum Alaëddini commemorat. Atque haec de hujus viri vita jam sufficiant. — De ejusdem porro libro: *Epitome Canonis* — copiose egit literaturae anatolicae promus condus diligentissimus, Mustafa Ben Abdallah, Hadschi Chalifa s. Chalfa, Constantinopolitanus, qui circa medium sec. post Chr. nat. 17. multa scriptorum arabicorum, persicorum et turcicorum millia ingenti opere recensuit. Unde excerpta manu amicissima Cl. de Sacy, antea allatis subjungemus.

„*Mudschaz alkanun fittebb* i. e. Epitome Canonis medicinae, liber viri eruditissimi Alaëddini etc. etc., qui a Heg. 682. *) obiit, dividitur in quatuor partes, multumque celebratur, quod vel inde pateat, quod plurimi suam in eo vel illustrando vel vertendo operam collocarunt. Ex eorum numero est Dschemaleddinus Mohammed Ben Mohammed Asferabi, **) cujus Commentarius inscribitur

*) Legendum 687. vid. supra, et Herbelot vv. Canon fil thebb.

**) Leg. Akfarani. Nomen habet ab Akfarai s. Aspropoli, Caramaniae s. Ciliciae urbe, ubi obiisse dicitur a. H. 800. (1397.) v. Casiri biblioth. Elcurial. T. I. p. 274. Uri biblioth. Bodley. p. 137.

Hall almudschaz i. e. Epitomes analysi, et Borhaneddinus Nafis Ebn Awadh Alcarmani, qui in fine Commentarii, quem Nafisianum nominant, se hunc initio ultimi mensis a. 841. [i. e. Majo 1437.] Samarkandae absolvisse prodit, postquam, in Carmania *) adhuc degens, multa jam Mudschazi loca scholiis marginalibus illustrasset. Scholia quoque edidit Fereseddin Ahmed Ebn Ibrahim, medicus Soweidenfis, qui a. 690. (1291.) obiit. Porro Schebaheddin Mohammed Abdſchi vel Idſchi, Baalbecanus, in Epitomen commentando, bene de eadem meruit, et quidem, ut ipse refert, jussu Sultani Schah Mahmud. Commentariis accensendi etiam sunt is, quem Sedideddinus Cazerunenſis confecit, et qui Mahmudo Ben Ahmedis Amſchati (archiatro a. 810 [1407 — 8.] denato) debetur; estque hic praestans, amplius, duorum quippe voluminum, et titulo *Almondſchaz* i. e. Promtuarium — insignitus. Epitome quoque bis turcice reddita est, a Mofleheddino scil. Schaban Soruri (denat. a. Heg. 969. Chr. 1561 — 2.) et ab Ahmede Ben Camaledдини, medico nosodochii Adrianopolitani, atque ab hoc quidem in usum Soleimani Pachae, ex Veziris Sultani Soleimani [qui a. H. 974. Chr. 1567. obiit].

*) Carmania s. Kirman, Persiae provincia.

Exstat denique Commentarius, Almogni dictus, qui sic incipit: „Laus fit Deo, qui potentia sua substantias intelligentes procreavit etc. etc.“ Hucusque Hadſchi Chalifa; qui vero in eo falſus eſt, quod Commentarium *Almogni* diverſum putat a *Sedidico*. *)

De conditore Canonis medici, ab Alaëddino in compendium redacti, qui vero nomine Abu Ali Hoſein Ebn Abdallah Ebn Sina, et latinis corrupte *Avicenna* vocatur, quoniam omnes hiftoriae literariae libri ejus fama pleni ſunt, filere praeftabit, quam parum dicere.

Addam potius nunc indicem auctorum, ex quibus ſua hauſere vel Sedideddinus, vel ii, quos conſuluerat, atque

*) Monnit me hoc Ch. de Sacy: „Vous voyez, inquiens, que Hadji Khalfa a cru que le Mogni étoit un Commentaire différent de celui de Sedid Cazerouni. Cette même faute ſe trouve dans un Ms. qui appartient à la bibliothèque nationale de l'arsenal, et qui renferme un catalogue des livres de la Djami alazhar au Caire. L'auteur de ce catalogue à l'occaſion du Moudjaz dit: *Scharh affadidi alcazerouni*, et plus loin: *Scharh almoudſchaz almofanma bilmogni*. Sans doute il n'avoit vu ni l'un ni l'autre des Commentaires, qu'il désignoit ainſi et qui ne ſont réellement qu'un ſeul et même ouvrage. Je crois que Hadji khalfa ſ'eſt beaucoup ſervi de ce catalogue, et en a fait la baſe de ſon dictionnaire bibliographique: il en a même emprunté le titre en le changeant tant ſoit peu.“

plerisque notitiam brevem, reliquis uberiolem ex probatis scriptoribus annectam. Sunt autem qui sequuntur.

Abdallah Ebn Albeitar, vulgo Abenbitar f. Beitariðes, Hispanus, maxima, qua excelluisse dicitur, historiae naturalis peritia, seculo post Christum natum 13. clarus. De cujus vita narrationem brevem, quam ex Abulfedae, Sultani Hamateni annalibus Moslemicis petitam in bibliotheca Arabico-Hispana Escorialensi, (T. I. p. 276. sqq.) opere in Germania rarissimo, arabice et latine edidit Cl. Cafiri, cum ipsa in illorum editione Hafniensi non legatur hic inferi et paucis notulis vel illustrari, vel emendari, non abs re fore crediderim. Sic igitur Abulfeda: „Abdalla, ait, Ben Ahmad Dhiaeldin, cognomento Ebn Albaithar, Hispanus Malacitanus, (a) philosophus et medicus insignis fuit; tanta vero rei herbariae peritia instructus, ut praestantissima haec ars in ipso uno consummata esse videretur. Hinc eo perfectionis devenit, ut non solum genuina quaeque vegetabilium nomina et natalia sola

(a) Schultensius in supplementis biblioth. orient. Herbeloti sic: „Dhyaoddin, ait, Abou Mohammed Abdallah, Ibn Baithar, Ibn Abdallah, Ibn Ahmed, natus in vico Benanah, prope Malacam.“

apprime calluerit, eorumque naturas ac vires penitus intraspexerit; sed etiam, ut auctor est ejus discipulus *Ben Abi Saiba*, (b) ad singula quaesita sibi propofita, Dioscoridis et Galeni textum una cum herbarum plantarumve nominibus, designato etiam folii numero, in promptu haberet. In suis allegationibus ita fide dignus semper existimatus, ut eum omnes tanquam oraculum confulerent ac summa veneratione prosequerentur. Exemplo Plinii (c) aliorumque philosophorum, ad perfectam herbarum plantarumque cognitionem sibi comparandam, Graeciam, (d) orientales et occidentales plagas (e) diuturnis itineribus peragravit, ubi viros peritissimos avide consulebat: vir sane ingenii vi et acumine nulli secundus. Cunctis academi-

(b) Scribendum *Osaibia*. Innuitur enim medicus celebris *Ben Abu Oseibia*, qui vitas medicorum peculiari libro narravit, in cujus capite 14. de Beitaride, suo in botanicis praeceptore, egit. v. Reiskii disertationem inauguralem p. 41 — 56. edit. Halensis.

(c) In arabicis legitur *Belinus*. Non insolens est orientalibus, ubi nomen *Apollonii Tyanei*, famosi sec. 1. thaumaturgi ponendum fuisset, nomen illud, quod magnum historiae naturalis conditorem Plinium, indicare videatur, ponere. v. Cl. de Sacy in libro: *Notices et extraits des Mss. de la bibliothèque nationale T. IV. p. 107. seq. id quod hic quoque loci, nisi me omnia fallunt, factum.*

(d) Arab. *Belad alagarekati* — quae num recte legerit verteritque Casiri, dicere non habeo.

(e) Arab. *waakfa belad arrum* i. e. remotissimas Asiae minoris regiones.

arum suffragiis Aegypti renunciatus est Archiater. (f) Deinde apud Malecum Alcamel, Damasci tunc temporis regem, summis honoribus exceptus, ad Viziri dignitatem evehitur: (g) qua in urbe tandem decessit anno Egirae 646. (h) varia et egregia ingenii sui monumenta relinquens, — in iis opus *de mira rerum creatarum virtute ac de usu medicamentorum ad curandos corporis morbos*; ut et celeberrimum illud *de medicamentis simplicibus*, quo quidem opere nullum aliud vel utilius, vel accuratius unquam prodiit. “ Haec Abulfeda. Opus ultimo loco memoratum, a

(f) In arab. est: praefectus medicorum et herbariorum.

(g) Hic aliquid humani passus esse videtur interpret. Sultanus enim Malec Camel, magni Saladini ex fratre Adelo nepos, qui ab a. H. 615. usque ad obitum a. 635. (a. Chr. 1213 — 38.) Aegyptum, et ultimo vitae tempore Damascum quoque Syriaeque. partem rexit, defuncto, quem ex hereditate patris quasi relictum acceperat, Veziro Safioddino, neminem hoc insigni titulo decorandum censuit. v. Abulfed. T. IV. p. 451. — In arab. legitur *Mokaddam*, vox sensu latisimo *praefectum quemcumque* significans; quidni itaque praefectum vel medicorum, vel hortorum villarumque Sultani (conf. Herbelot. bibl. ex edit. Schulzenfii) ea hic designari putemus?

(h) qui initium habet a d. 26. Apr. 1248. — In diversissima ab it libelli de viris quibusdam apud Arabes illustribus auctor, Jo. Leo Africanus, (Fabric. biblioth. graec. T. XIII. p. 282.) Beitaridem Saladino servivisse, postque ejus fata in Hispaniam regresum, Malehae a. H. 594. obiisse asserens: sed hujus libelli in plerisque fides admodum sublesta. cf. Casir. T. I. p. 172 — 174.

Beitaridē, jufu Maleci Salehi, (i) Cameli in Syria et Aegypto fuccesforis, confectum et titulo: *Dſchame alagdfiat waladwiat almofredat* i. e. Syntagmatis alimentorum et medicamentorum fimplicium inſcriptum, in Eſcurialenſi, Bodleyana, Leydenſi aliisque Europae bibliothecis obvium, ob variam eruditionem et limatum dicendi genus digniſſimum eſſe perhibetur, quod orbi literario viri linguae arabicae pariter ac artis botanicae periti opera, magis innotefcat. (k) Ex hoc Sedideddinus, quod auctor, quem ſibi illuſtrandum ſumſerat, rem perfunctorie et negligentius tractaſſet, permulta (excerpta ſiquidem ex Beitaride 90. paginas implent) capiti ſecundo ſectionis ſuae ſecundae inferuit.

Abdarrahman Ebn Abi Sadek, Niſabura — Chorafa-
nenſis Perſa, medicus, ſeculo poſt Chriſtum natum 9. va-
riis ſcriptis, in Eſcurialenſi, Pariſina etc. bibliotheca ex-
ſtantibus clarus. Citatur in Codice noſtro *Commentarius*
in

(i) Salehus ab a. 636. (1239.) Damafci, et ab a. 1eq. Aegypti Sultanus, defunctus eſt a. 647. (1249.) Apud eum eundem, quem apud Camelum, dignitatis gradum tenuit Beitarides. v. Herbelot.

(k) cf. Caſir. l. c. Ruſſell von dem Zuſtande der Gelehrſamkeit zu Aleppo p. 57. ſq. Sprengels Verſuch etc. P. II. p. 56. edit. 1. p. 447. edit. 2.

in *Hippocratis aphorismos* et liber: *Fi nochbat alaladsch*, i. e. quod curationis genus prae ceteris eligendum sit. cf. Herbelot. v. Abou Sadek et Casir. T. I. p. 297. sq.

Abulfaradsch Albagdadi i. e. Abulfaragius Bagdadensis. Citatur ejus liber *de medicamentis cardiacis* a Beitaride, ubi de *malis* agit, ex eoque haec afferuntur: „Malorum, quae Syria generat, praestantissimum est genus illud, quod Damasci, quoniam a rege *Fathoddino* illuc Ispahanâ allatum est, *Fathicum* nuncupari solet.“ Quis vero ex multis medicis, *Abulfaragii* praenomine insignibus, (v. Reiskii disert. p. 49. 50. 51. 53. 54.) hic indicetur, exputare non possum. Viderint alii, an Abulfaragius Abdallah Ben Attayeb, (1) Bagdadensis, Nestorianus, qui, praeter theologica et philosophica scripta, medica quoque et botanica edidit, et a. Heg. 435. Chr. 1043 — 4. obiit, hic locum habeat. — Sed nominis scriptio in Codice nostro non satis certa est: quum enim eadem de *malis Fathicis* altera vice recurrant, auctor *Cardiacorum* non *Abulfaragius*, sed *Abulfotuhus* dicitur. — Rex quoque, quem nominat,

(1) v. Asfemani biblioth. orient. T. III. P. I. p. 544 — 48. Histor. dynast. p. 555.

Fathoddinus, mihi omnino, ignotus. Conjeci aliquando, *Fatganum*, praefectum Damasci circa a. Chr. 975. significari, quam vero conjecturam, quod constet, Turcam huncce verius *Alpteginum* appellari, (m) non invitus nunc misfam facio.

Alamoli i. e. Amolenfis — sc. auctor ex urbe Tabarestanae Amol (v. Herbelot. h. v.) oriundus, mihi ignotus; cujus *Commentarius in Collijat* s. *Universalia* (Averrhois?) in margine Codicis semel quidem citatur.

Algafeki i. e. Gafekida s. Gafekenfis. Non pauci eruditi hoc cognomine, quod vel a Gafeko filio Adi, principe Arabum antiquissimi temporis, originem repeterent; vel in Hispaniae oppido non procul Corduba sito, Hesn Gafek, nati essent, praediti, in Casiri catalogo recensentur. Huc forte pertinet Mohammed Algafeki, Cordubensis, medicus, qui opus in sex partes distributum, de corporis humani anatomia oculorumque cura, titulo *Directoris* (*Almorsched*) elaboravit, et seculo Heg. 6. floruisse videtur. (n) Plura

(m) v. Bar Hebraei chron. syr. p. 205.

(n) Casir. T. I. p. 274.

de eo suppeditare crediderim Ebn Abi Oseibiam in vitis medicorum c. 13. n. 34. — Gregorius Bar Hebraeus, Jacobitarum Syrorum primas celeberrimus, Gafekidae aliquod opus magnum breviavit. Affemani biblioth. or. T. II. p. 268. 270.

Ali Ben Alabbas Almadfchusi i. e. ignicola Persa, vulgo *Haly Abbas*, auctor libri olim valde celebrati, qui *Alcamel* s. *Camel affanaa fi'ttebb* i. e. Integrum artis medicae syntagma, et *Regius*, quoniam Adadoddaulae, Regi s. Principum Principi ex Buidis, (o) viro literato et litteratorum patrono, dedicatus est, inscribitur, et a Cl. Sprengelio l. c. p. 332 — 335. recensetur. cf. Herbelot p. 246. 541. Rusell p. 19. sqq. Casir. T. I. p. 259. sqq.

Ali aleihi'ssalam i. e. Ali, super quo fit pax s. omni-gena prosperitas — Mohammedis prophetae patruelis et gener, Chalifarum, si Schiitas audias, primus, si vero Sunnitas, vix quartus, vir fortissimus et simul disertissimus. Allegatur aliquod ejus effatum, nescio unde petitum.

(o) obiit is a. Heg. 372. Chr. 982.

Ali Ben Ahmed Ben Hobal (f. Hebel, f. Habul.), qui Bagdadi natus et educatus, variis in locis artem medicam et exercuit et profesus est, et 95. annorum senex a. Heg. 610. Chr. 1213. Mauselae obiit, ob librum, quem, *Al-mochtar* f. Eclogae titulo, condidit, (cf. Herbelot p. 452. Catalog. biblioth. Leydenf. n. 735.) citatur interdum. — Rem ridiculam non minus, quam periculofam, quae Hobalidae, dum Sultani Chalatenfis Schah Armeni (sic enim scribendum hoc nominis) archiater esfet, accidit, narravit Bar Hebraeus in Chron. fyr. p. 455.

Alisrail, seu potius, quoniam hoc nomen proprium articulum *Al* respuere solet, *Alisraili* i. e. Israelita f. Judaeus, allegatur a Beitaride. Est, ni fallor, *Jsaacus filius Salomonis* (Jshak Ebn Soleiman), qui Kairawanae in Barbaria natus, centenario major, seculo p. Chr. nat. 10., mortuus est, quo vero anno, ob disensum auctorum, N. L. Auctor is fuit librorum medicorum, diaeteticorum etc., qui vel typis expressi vel manu scripti, adhuc arabice, hebraice, latine, quid quod, germanice, superesse dicuntur. v. Herbelot. p. 506. 964. sq. 980. Wolfii biblioth. hebr. T. I. p. 665. sqq. T. III. p. 507. (ubi legendum *Abu Jacob*) 581. sqq. T. IV. p. 882. sq. Casir. T. I. p. 276. Sprengel p. 359. Rusell p. 26. sqq.

Aljehudi i. e. Judaeus, citatur a Beitaride, ubi de usu lactis afinini agit. Esse hunc putem *R. Mosem Maimonidem*, (arab. Musa Ben Maimun) vulgo *Rambam*, qui fama nominis, interpretatione librorum sacrorum et talmudicorum non minus, quam philosophiae artisque medicae peritia sibi comparata, omnes Israelitas coevos superavit. Natus Cordubae, instructus ab Averrhoë, priorem vitae partem in Hispania, posteriorem in Aegypto transegit, et post fata, (circ. a. Christ. 1204 — 1209.) Tiberiade in Palaestina sepultus est. Ut vero a multis religionis Mosaicae asseclis summis in coelum laudibus evectus et *Gloria orientis*, *Lux occidentis* appellatus, sic idem ille vir ab aliis, velut haereticus, quod profanam philosophiam nefando ausu sacrosanctae theologiae immiscuisset, omnibus diris fuit devotus. cf. Herbelot. p. 538. Hist. dynast. p. 454. Wolfii bibl. hebr. T. I. p. 834 — 869. T. III. p. 771 — 790. T. IV. p. 913 — 920.

Arcaganis i. e. Archigenes, medicus Apameensis, sec. post Chr. secundo. v. Sprengel p. 67. sq. (p. 100 — 8. ed. 2.

Aristotelis s. *Aristu* i. e. Aristoteles Stagiritä, quem omnibus Graeciae philosophis, ut in vulgus notum, prae-

tulerunt Arabes, quare plurimi in'eo interpretando et illustrando unice fuerunt occupati. Herbelot. h. v. Cafir. T. I. p. 304 — 311.

Assámeri vel *Affamarri* — utramque enim appellationem literae arabicae *السامري* permittunt; si illam elegeris, *Samaritanum* aliquem medicum, fin vero hanc, *Samirranum* h. e. urbis in Jraka arabica celebris Samirrae, (quae et Sarramanrai, Sorramanrai, Sarmanrai, Sermenrai, Sormanrai, Saamanrai) incolam habebis: ultra alteri praeferenda sit, N. L. Nonnulli ex *Samaritanis* medicinae operam dederunt, ut *Mouaffék Jacobus Damascenus* (Hist. dynast. p. 525.), *Sadaka* (Reisk. diss. p. 54.) *Abu Said Ebn Abi Surur* (Herbelot p. 250. sq.) etc.

Affscherif — Scherifus i. e. vir nobili genere s. ex posteris Mohammedis prognatus, laudatur a Beitaride — qui quum (quod ex Cafiri T. I. p. 276. constat). *Scherifum Edrisium*, operis magni geographici, cujus epitomen arabicis et latinis typis exscriptam reperiri notum est, auctorem, inter alios in subsidium vocet, quid impedit, quo minus eundem hic quoque laudari suspicemur ?

Affschaër i. e. poëta, anonymus.

Attemini, Temimaeus, medicus ex arabica tribu Temim oriundus, qui Hierosolymis natus (unde ei cognomen *Almokdesi* i. e. Hierosolymitani adhaesit) et in Aegypto commoratus, circa a. Heg. 370. Chr. 980. scripto libro *Almorshed* i. e. Directoris — inclaruit. v. Hist. dynast. p. 326. Herbelot p. 850.

Auctor itinerarii (arab. *arrahla*) citatur a Beitaride: num vero illorum, quos Hottingerus biblioth. orient. p. 258. et Casiri variis sui operis locis, attulit, aliquem, an alium ab his diversum in animo habeat, mihi N. L.

Auctor libri Alasbab walalamat walaladschal i. e. de causis, signis et remediis morborum, saepe in nostro Cod. occurrit. Complures libri medico-practici hoc titulo notati inter Arabas prodierunt: huc refer eos, quos Herbelotus p. 132. in Parisiensi servari et a Mohammede Ben Ali (nimirum Samarkandensi, de quo infra) et Azizo elaboratos tradit. (p) Quum vero Seditoddinus semel quidem

(p) Quem Herbelotus P. 415. Nafso Carmanensi tribuit, rectius forte Commentarium in Samarkandensis librum dixeris. cf. eund. p. 656.

librum *Alasbab* expressis verbis *Abu Sahlo*, qui alias *Jfa Ben Jahja* (v. inferius) ascribat, huic forte omnia, haec praemisissa formula excitata, tribuenda fuerint.

Auctor libri Alkarabadin. Quod nobis *Dispensatorium medicum*, id Arabibus vocabulo itidem barbaro *Alkarabadin* dicitur. Liber hoc nomine apud Orientales laudatissimus, ab Hebatolla Ben Saëd, Ebn Attalmid (v. infr.) editus est. (q)

Auctor libri Almodschmel — petitur ex hoc observatio dictionem arabicam الرعاع spectans. Praeclarum philologum, Ahmedem Ben Fares Ben Zacarija Arrazim, qui Rajae in Jraka Perfica natus et Hamadanae commoratus, praeter multa alia librum *Almodschmel fi'llogat* i. e. Catholicon literaturae Arabicae posteris reliquit, et a. Heg. 390. Chr. 1000, vel secundum alios, a. H. 395. vivis excessit, (v. Herbelot p. 339. 597. Abulfed. T. II. p. 603.) designari puto. Exstat liber in bibl. Leydenfi etc.

Auctor

(q) Sic Abulfed. T. III. p. 601. Hinc emenda quae habet Herbelotus p. 440. col. 2. „Il y a un livre — attribué.“

Auctor libri inscripti Onwan asfaadat i. e. Titulus beatitudinum. mihi et auctor et liber nunquam auditus, nusquam visus.

Auctor libri Zobda. Vocem *Zobda*, quae proprie *florē lactis* notat, Arabes frequenter pro rei cuiusque parte praestantissima usurpant, quare eadem in multorum librorum titulis obvia, v. Herbelot p. 936. fq.

Bokrat i. Jbokrat i. e. Hippocrates Cous, quem *artis medicae principem et sanitatis regem* praedicarunt, cuiusque libros, postquam a variis interpretibus vernacule editi fuissent, diurna nocturnaue manu versarunt Arabes, a Seditdino laudatur saepissime; idem praeterea, quod mireris, in Cod. eodem epiphonemate, quod ab aliis de defunctis orthodoxis tantum adhiberi solet: *rahamaho 'Ulaho*, cui Deus saveat! — interdum decoratur.

Cuschiar, conditor tabularum astronomicarum, quarum exemplar in biblioth. Leydenfi n. 1167. exstat. In hujusce Catalogo auctor hic Cuschian Ebn Leban Ebn Baschhadi Aldschili, ab Herbeloto, qui eum medio sec. (Heg.) 5. vixisse refert, Cuschiar Ebn Kenan Alkhaili, a

Chilcanide Ms. demum Cuschiar Ebn Leban Ebn Bafelharni Aldschili — nominatur. Quae ex eo in nostrum Cod. irreperunt, lectu et intellectu difficilia, neque ad finem perducta, ad calcem Sectionis secundae loco maxime alieno comparent, et astrologicum quid spirare videntur: in Parisinis nullum eorum est vestigium.

Diaskuridus f. *Jaskuridus* i. e. Pedacius Dioscorides, Anazarbo - Cilix, propter scripta de botanice et materia medica apud Arabes pariter atque apud nos celeberrimus. cf. Casir. T. I. p. 285. Herbelot. v. Dioscoridis. Sprengel p. 47 — 54 (p. 78 — 86. edit. fec.)

Dschalinus i. e. Galenus Pergamenus, Arabibus valde notus et celebratus (cf. Herbelot. v. Gialinous, Casir. T. I. p. 240. sqq.) saepissime in Codice occurrit; additur ejus nomini interdum titulus honorificus: *Asdat alatibbai* i. e. medicorum praestantissimus, et acclamatio *rahamaho*. vid. sub *Bokrat*.

Ebn Dschemi f. *Dschomai* — citatur ubi de bezoare, scinco et ulceribus oculorum discribitur. idem fortasse, quem Ebn Abi Osaibia medicis aegyptiacis accenset v.

Reisk. difs. p. 53. et cujus mentio in Catalogo Leydenfi p. 442. n. 793. fieri videtur.

Fligarius i. e. Philagrius, medicus sec. post Chr. nat. 4. v. Sprengel p. 87. (125. ed. 2.)

Hebatollah Ben Saëd Ebn Hebatollah, qui etiam nomine *Aminoddaulae*, ut et *Ebn Attalmidi* saepe citatur, Bagdadensis, Nestorianus, suae sectae presbyter et antistes, medicus palatinus Chalifarum, tantique a coevis aestimatus, ut Galenus et Hippocrates redivivus appellatus sit. (r) Praeter singularem medicinae, poëtices, aliarumque bonarum artium peritiam, idem plurimis ingenii dotibus et virtutibus insignis fuit. Edidit varia scripta, obiitque annis gravis, quippe centenario haud multo minor, a Heg. 560. Chr. 1164 — 5. v. Abulfed. T. III. p. 599. sq. Affemani bibl. orient. T. III. P. I. p. 554. sq. Apud Jo. Leonem Africanum l. c. cap. 4. nihil nisi nugae et futilia invenies.

(r) *Aminoddaula* notat eam, cui salus reipublicae commissa, estque appellatio, pro more illius temporis, honorifica. Nomen *Ebn Attalmidi* ab avunculo suo et in munere archiatri praedecessore, *Jahja Ebn Attalmidi*, qui eum adoptasse videtur, accepit.

Herbelofus quoque p. 440. et 849. nonnulla, quae corrigi merentur, calamo elabi passus est. (s)

Hebatollah Ben Saïd, praeceptor ejus, quem modo tetigimus, vir in arte Hippocratica et literis humanioribus excellens, medicus in aula Chalifarum Bagdadensi, auctorque librorum, quorum unus, cui titulus *Alikna fi'ttebb* h. e. id, quod de medicina sufficit, in nostro Codice allegatur. cf. Abulfed. T. III. p. 601. Quando fatis concesserit, nescio. Si mentem eorum, quae Ahmedes Chilcanides in aureo de vitis virorum illustrium opere penes me Ms. T. III. cap. 63. refert, recte percepi, sub Chalifa Moktafio

(s) Delenda sunt, quae prioro loco his verbis narrat: „Hebat allah eut trois enfans, dont l'un nommé Ebn Maffihi fut Catholique, c. a. d., possédant la première dignité ecclésiastique après le Patriarche; un autre nommé Abulkhair fut Archidiacre, et le troisième nommé Abulhafsan Saed al Hadhiri, fut médecin du Khalife Nasfer l'Abbaside, et acquit beaucoup de reputation dans son art, dont l'Archidiacre son frère faisoit aussi profession.“ Hi nempe fratres, quorum primus, christiano nomine Sabarjesus, Nestorianorum annis Chr. 1226 — 1256. Catholicus i. e. Patriarcha fuit, non nostrum, sed alium cognominem Hebatallam, filium Moammeli, patrem habuere. v. Hist. dynast. p. 452. sq. Affemani bibl. or. I. c. p. 556. sq. — In posteriore Herbeloti loco haec: „qui servoit le Khalife Mottaki,“ non sana sunt — hic eaim Chalifa a. Heg. 333. imperare desit. —

adhuc in vivis fuit. Qui quum a Heg. 530, quo Hebatollah junior, nostri discipulus, jam septuagenarius erat, imperare coeperit, hic quoque ad aetatem valde decrepitam pervenisse dicendus erit: quia vero de illa re scrupulus aliquis mihi eximendus restat, tempus emortuale indefinitum in medio relinquendum cenfeo.

Hermes — sc. Trismegistus fabulosus, cujus scripta suppositicia, nugisque partim referta, apud Syros et Arabas extant. v. Herbelot h. v. Casir. T. I. p. 372. 374 — 376.

Honein filius Jsaaci medici, Hira s. Hirta (non Harta) Irakenfis, secta Nestorianus, quem Latini medii aevi Joannitium quoque, Humainum aliisque corruptis nominibus appellant. Primum is Bagdadi apud Joannem filium Mesue, magni nominis virum, arti salutari addiscendae operam dedit, ejusque lectionibus in *Aaronis Alexandrini Pandecten* (t) attentus auditor interfuit, deinde vero, partim, quod aliquando a praeceptore iniquius fuisset habitus, partim, quod desiderio linguam graecam et arabicam pu-

(t) Hinc emenda, quae in translatione latina chronici Bar Hebraei legitur p. 170. l. 16. cf. de Aarone Sprengelius p. 292. sq.

rius pleniusque imbibendi teneretur, in Asiam minorem, (u) et post biennium Basram (v) migravit. Hinc Bagdadum redux, iis, quae ubique multum laborando sibi comparasset, patriae civibusque prodesse statuit, id quod, si quis alius, medicinam exercendo, juvenes instruendo, et potissimum scribendo, re vera praestitit. Fuit enim incredibili sedulitate, qui multa sermone syriaco et arabico scripsit, et plurima e Graecorum libris mathematicis, philosophicis et medicis in utrumque transtulit. (w) Atque in his quidem tantam curam tantamque elegantiam ostendit, ut Renaudotus, reliquorum omnium, qui graeca arabice expressere, severus, sed justus exagitator, Honeinum magnis praeconiis exornet, eumque praestantissimum et solum fere Hippocratis interpretem, a quo Arabes, quidquid

(u) Sic explico, quam Bar Hebraeus l. c. memorat *ditionem Romanam*.

(v) Basrae audivisse dicitur Chalilum filium Ahmedis Farahidensem, grammaticae et metricae apud Arabes quasi parentem v. Casir. T. I. p. 286. Chilcanidem Ms. T. I. c. 199. De qua re vero, quod Chalilus a. Heg. 190. i. e. 70. annis ante Honeini mortem obiisse fertur, dubitare licebit.

(w) Neque tamen omnes, qui vulgo perhibentur, vere ejus sunt: quum enim Honeini ex sorore nepos et discipulus Hobeifchus, eodem quo ille studiorum genere excelleret, ejusque nomen arabice scriptum non multum ab illius nomine discreparet, (حبيب حبيش) hinc effectum est, ut nonnulla Hobeifchi opera Honeino falso attribuerentur.

in re medica habeant praecleari, acceperint, pronunciet. Quare eum merito Chalifa Motawacculus non tantum ad archiatri dignitatem evexit, sed etiam aliis veterum librorum interpretibus moderatorem et censorem praefecit. Vita excessit ipsis Kalendis Decembr. a Chr. 873. Heg. 260. (x)

Iahja Ben Isa (Joannes filius Josuae) *Ebn Dschazlah*, Bagdadensis medicus, Nestorianus, qui, quum ab Abu Ali Ben Walid, Mohammedano, dialectica erudiretur, ab eodem, ut religionem christianam desereret eamque scripto impugnaret, persuasus est. Quod divitiis afflueret, non amicos tantum et sibi notos, sed universos quoque vici, quem habitabat, incolas consiliis, quin et remediis, sublevasse, omneque pro laboribus et impensis oblatum praemium sprevisse narratur. Obiit a. Heg. 493. Chr. 1100. In Cod. nostro liber ejusdem *Alminhadsch* i. e. Methodus citatur; qui de vario alimentorum et medicamentorum genere ordine alphabetico tractat atque in bibliothecis Parisina, Oxoniensi, Romana, Escurialensi etc. reperitur. v. Abulfed. T. III. p. 325. fq. Herbelot p. 400. Bar Hebr.

(x) „Kal. Canoni prioris anni Seleucidarum 1185.“ v. Casir. l. c. In Bar Hebraei chron. syr. numeri, qui sequuntur, **١١٨٥** i. e. 1185, et **٢٦٠** i. e. 64., in **١١٨٥** et **٢٦٠** mutandi.

chron. syr. p. 283. Hist. dynast. p. 365. sq. Sprengel p. 265.
364. (p. 429. edit. 2.)

Jakja (Joannes) *filius Mesue*, rarius citatur. Uter
vero, an senior, qui seculo Heg. 2., an junior, qui 4,
floruit — cf. Sprengel. p. 262. 295. 361. (357. sq. 426.
sq. edit. post.) auctoresque ibi laudatos, — mihi N. L.

Jakub filius Jshak (Jacobus f. Jfaaci) *Alkendi* (Alkin-
dus, Alchindus) Basrensis, quem alii *Judaeum*, alii *Chri-
stianum*, alii denique, quibus, quia ex illustrissima Arabum
tribu Kendae ortus est, ejusque pater, Chalifae jussu urbi
Cusae praefuit, accedendum erit, Mohammedanum dixere,
vir, qui sec. Heg. 3. plurimis scriptis philosophicis, ma-
thematicis, medicis clarus, et ob philosophandi libertatem
varia censorum judicia expertus fuit. vid. Bruckeri hist.
philosoph. T. III. p. 62 — 69. Sprengel p. 306 — 10.
(p. 369 — 73. edit. post.) Rusell p. 15. sq. Herbelot
edit. nov. v. Kendi. Casir. T. I. p. 353 — 357. (ubi
Catalogus ultra 200 libellos complexus, ex arab. philoso-
phorum hist. excerptus legitur).

Jfa Ben Ali, dictus *Alcahhal* i. e. medicus oculusarius,
sec. Christ. 10. mortuus. Citatur liber *Talscarat alcah-
halin*,

Lalin, qui de partibus, morbis et cura oculorum agit, et in biblioth. Paris. arabice exstat. Idem liber latine Venetiis a. 1499. typis editus est. v. Herbelot v. *Jssa* et *Tadhkerat*.

Jsa Ben Jahja, (Iesus f. Josue-Joannides) qui et *Abu Sahl* et *Almesihi* f. Christianus, secta Nestorianus, patria Chorasanaensis, medicinae peritia et scriptis clarus, clarior vero ob discipulum, quem formavit, magnum Avicennam. (y) Vixit seculo Christ. 10., obiitque annos nondum 40. natus diem supremum. Notissimus *Jsa* liber *Almiah* feu plenius *Ketab almiah fittebb*, hoc titulo (Centuriae sc.) ideo, quod in centum capita divisus est, inscribitur, (z) et in Paris. habetur. In Cod. nostro citatur liber *de morborum causis*. v. Bar Hebraei chron. syr. p. 205. (aa)

(y) Avicenna primos, quos ipse scripserat libros, nomine Abu Sahli latens, edidisse dicitur.

(z) Hinc emenda, quae refert Sprengelius p. 405. edit. 2. „Dieser hatte 100. Bücher geschrieben.“

(aa) Quae in Bar Hebr. sic habent: „Ejus tempore — — — natus, “ parenthesi includenda et pro *אביו* fratrem *אביו* filium legendum esse puto: „Anno 572. obiit Adadoddaula etc. (Ejus tempore vixit Ali etc. Floruit quoque in Chorasana Abu Sahl Meshi etc., qui 40. annos natus vitam finivit.) filiumque Samlamoddaulam habuit successorem.“ conf. Abulfed. T. II. p. 556.

Affemani bibl. or. T. III. P. I. p. 540. sq. Hist. dynast. p. 355. Herbelot vv. *Abou Sahal* et *Alnasili*.

Jfa Ebn Mesue, frater Joannis senioris, de quo paullo superius. Plura forte dabit Ebn Abu Osaibea c. 8. n. 24.

Jshak Ebn Amran (Jsaacus fil. Amram) citatus a Beitariide (cf. Casir. T. I. p. 276.) medicus Bagdadensis, qui a Joanne fil. Mesue et Serapionide, scriptoribus sec. Chr. 9. etiam laudatur. Idem fortasse, quem Jo. Leo Jsaacum fil. Erram vocat et a Heg. 183. Chr. 799. Cairawanae obiisse dicit. Fabric. biblioth. graec. T. XIII. p. 294. sq.

Custa Ben Luka (Constans, Lucae filius) Baalbecanus. Liceat huc transcribere, quae ex arab. philosophorum bibliotheca in Casiri T. I. p. 419. excerpta leguntur: „Coftha filius Lucae, philosophus Christianus, Heliopoli [Baalbecae] in Syria natus, Graecorum regiones adiit: unde, plurimis congestis codicibus, in Syriam reversus est, atque inde Iracam, ad libros graecos arabice convertendos, evocatus. Fuit Jacobi Ben Jsaac Alchindi aequalis. Arithmeticae, geometriae, astronomiae, musicae ac philosophiae, artis item medicae peritia excelluit: quibus disciplinis graeci sermonis elegantiam ac sententiarum praestantiam adjecit.

Supremum tandem diem in Armenia obiit. (bb) Praeclaros et presfo stylo conscriptos edidit libros, quorum ex numero sunt: Liber isagogicus in geometriam luculentissimus, dialogi more contextus; Liber isagogicus in astronomiam; Liber de animae et spiritus discrimine; de quatuor qualitibus libri IV, Liber de speculis uftivis; liber de ponderibus et mensuris; de politico regimine libri III; liber de morte inopina; liber de alimentis; de morborum crisi lib. I. de Aethiopum nigredine ejusque causa lib. I. De inflatione ejusque causa lib. I. De musica lib. I. Isagogice in dialecticam lib. I. Descriptio sphaerae coelestis, lib. I. Expositio dogmatum graecorum philosophorum, lib. I. De alimentorum ratione lib. I. Difficultates apud Euclidem obviae proponuntur, lib. I. De balneis lib. I. De chronologia lib. I. hortus deliciarum inscriptus. Arithmetica problemata, lib. I. De Graecorum philosophorum inventis et factis, lib. I. Liber apologeticus adversus librum astrologi Aba Isae de Mahometi apostolatu et prophetia. Praeter hosce libros nobis memoratos alia quoque doctrinae monumenta reliquit. — Itaque Costhae sepulcro testudinem, qui honor regibus tantum debetur, superstruc-

(bb) In Armeniam ab ejusdem regulo Saaheribo arceslitis fuerat. Hist. dynast. p. 274.

tam fuisse tradit scriptor Isaac Ben Mohammed Alnadim, (cc) idemque continuo haec subjungit: *Si vera fateri velim, lubens dixero, Cosiham auctorum omnium, qui de scientiis praeclare scripsere, si styli brevitatem, sententiarum copiam spectes, esse praestantissimum.* — Exstant, ut hoc addam, in Leydenfi etc. Constantis interpretationes arabicae, v. c. Theodosii sphaericorum, Autolyçi de ortu et occasu siderum, et barulci Heronis, cujus textus graece non superest. v. Herbeloti bibl. ex edit. Schultenfii v. Cosiha.

Mahmud Ebn Masud Asschirazi, qui et *Kotboddin*, polyhistor, (matheseos quippe, philosophiae, medicinae, theologiae et juris prudentiae peritus) et polygraphus, qui Schirazi in Perside a. Heg. 634. Chr. 1236. natus et Tabrizi in Adirbeidschana a. 710. (1311.) denatus est. v. Abulfed. T. V. p. 243. Herbelot. v. Schirazi. Citantur *commentarii in Collijat* i. e. *Univerfalia* s. *Canonem Avicennae*.

Mohammed Ebn Abdallah, Raful allah, i. e. propheta, de quo hic dicere non attinet. Laudantur in Codice Koranus et Sunna s. traditiones.

(cc) Hinc intelligas, quem chronographum Abulfaragius in *Hist. dynast.* l. c. innuat.

Mohammed Ebn Abilkasem Ebn Abdalcarim Ebn Ahmed Afschahrestani, qui Schahrestanae in Chorafana, a. Heg. 467. Chr. 1064 — 5. in lucem editus et a. 548. (1153.) mortuus est, dialecticus, theologus, Juris, auctor librorum multorum, ut ejus, quem inscripsit: *Ketab almelal walnehal walmanahedsch walbejanat* i. e. de variis sectis, religionibus, cultibus eorumque argumentis s. demonstrationibus. (v. Abulfed. T. III. p. 555. et 749 — ubi Reiskius peccatum aliquod ab Herbeloto admisum emendavit, ipse tamen ibidem non omnis peccati expers.) Liber, qui in Escorial. prostat, citatur a Sedideddino.

Mohammed Ebn Ahmed Ebn Roschd Alkortobi (Cordubensis), vulgo *Averrhoës* et *Avenroës*. — De hoc viro, qui, et vivens, omne fere literarum genus, quod apud Arabes floruit, scriptis illustravit, (dd) et multis quoque post obitum annis a Mohammedanis, Judaeis, Christianis ob ingenii et eruditionis subtilitatem maximi habitus fuit, copiose egerunt historiae philosophicae et medicae scripto-

(dd) In biblioth. Escorial. adest index 75. libros ab Averrhoë editos continens. Casir. T. I. p. 299.

res, (ee) ita tamen, ut nonnulla, quae ejus vitam resque gestas spectant, non satis expediverint. Rectiora dabit medicorum biographus Ebn Abi Oseibea, ex quo aliqua in novis ad Herbelotum accesfionibus leguntur. Obiit, eodem teste, Averrhoës initio a. Heg. 595. circa finem a. Chr. 1198. — Occurrit in nostro Cod. quam saepissime *liber Alcollijat* i. e. de universalibus in re medica, eodem nomine, quo Averrhois liber notissimus, quem Latino-barbari *Colliget* dixere, insignis: quare hunc illis in locis memorari putavi. Sed quoniam primus liber Canonis Avicenniani, utpote de universalibus medicorum tractans, hoc etiam nomine venire queat, et praeterea *Collijat Ebn Sina* expresfis verbis in Cod. adducitur, dubius haereo, utrum Sedideddinus in *Averrhoëm*, an potius in *Avicennam*, digitum intenderit.

Mohammed Ebn Ali Ben Omar, Assamarkandi, qui et *Nadschiboddinus*, medicus, civis Samarkandae, urbis in Transoxana clarissimae, auctor *libri de causis, signis et cura morborum*, qui in biblioth. Parif. (Herbelot. p. 132. 753.)

(ee) Bruckerus T. III. p. 97. 199. Sprengel l. c. p. 376 — 381. (p. 442 — 447. ed. post.)

et, nisi fallor, in Leydenſi quoque (Catalog. n. 740.) exſtat. „Eſt ſcriptor incertae aetatis“ — ſic Hallerus biblioth. medico - pract. T. I. p. 417. (ff)

In margine Cod. citatur aliquando *Alimam Fachroddin Arrazi* i. e. *Mohammedes Omari filius*, natus a. 543 (Chr. 1148 — 9) Raiae in Jraka, defunctus a. 606 (1209 — 10) Heratae in Choraſana, inclutus ſui temporis Jctus, theologus, philoſophus, orator, poëta, medicus, editorque multorum librorum, quibus, inter alia, Avicennae vitia re-velaſe dicitur. v. Hallerum l. c. p. 333. Abulfed. T. IV. p. 239.

Mohammed Ben Zacarija Arrazi i. e. Raiae civis, Latinis *Rhazes*. Quanquam is ſerius, anno ſcil. aetatis quadreſimo, animum ad ſtudia medica et philoſophica applicuerat, ſumma tamen aſſiduaque quam utriſque impendit, cura, brevi eo eniſus eſt, ut plerisque aliis palmam praeriperet. Obiit a. Heg. 311. Chr. 923, juxta alios a. 320. (932.)

(ff) Abſtinni ab allegandis bibliothecis medicis, a viro ſummi nominis conditis, quantum licuit. Tantam enim ibi in hominum librorumve titulis corruptionem confuſionemque deprehendas, ut nolenti volenti tibi vel bilem vel cachinnum moveri ſaepiſſime ſentias.

v. Cl. Sprengelium p. 312 — 331. (p. 376 — 396. ed. post.)
 — qui vero Almanforem Samanidem, cui *liber Mansoricus*
 a Rhaze dedicatus fuit, minus recte Chalifae Moktafi Ab-
 basidae ex fratre nepotem dixit, quod cuius, qui ratio-
 nem genealogiae gentis utriusque perspectam habet, facile
 patebit. — Citatur in Cod. opus Rhazis *Alhawi*, quod lati-
 no-barbari *Comprehensorem* s. *Continentem* appellant. (gg)

Rufos i. e. Rufus Ephesius, medicus sec. a Christ. nat.
 2. v. Sprengel p. 35. sq. (p. 63. sq. edit. post.)

Serapion et *Serapionis filius* citantur bis, et secundo qui-
 dem loco a Beitaride, ubi de violis agit: putaverim itaque
Serapionidem juniorem, Syrum christianum, qui, incertum
 quo tempore, librum de materia medica composuit, innui.
 v. Sprengel p. 360 (425. edit. post.)

Thabet Ebn Korra Ebn Merwan Harranensis (Car-
 rhenfis), Sabius secta, qui Latinis *Thebit*, philosophus,
 mathematicus et medicus praeclarus, qui multa e graecis
 trans-

(gg) Quae de hoc libro narrat Bar Hebraeus in Chron. Syr. P. 172. nec
 mihi satis intelliguntur, nec ea, quae Cl. Sprengelius l. c. p. 314 (379)
 habet, satisfaciunt.

transtulit, multa quoque syriace et arabice scripsit. Vixit annis Heg. 221 — 288. Chr. 835 — 900. v. Assemani biblioth. or. T. II. p. 316. sq. Herbelot p. 1015. Casir. T. I. p. 386 — 392.

Wafedi filius. Narrat ex eo Beitarides, elephantiam decocto radicum terebinthi et uvarum pasfarum curatam esse. — Cl. Casiri T. I. bis *filium Wafedi* commemorat: primo quidem p. 272. laudat opus in Escorialensi servatum: *Manuductio ad artem medicam, Alirschad fi'ttebb, auctore Ebn Vaphedi Valentino*, qui cum de theorica et practica medicina, tum de pharmaceutica figillatim agit etc. at p. 404. sq. haec ex arab. philosophorum historia excerpt: „*Abdelrahman Ben Abdalcarim Ben Jahja Ben Vaphed Alakhamita [Lachmida]* inter Hispaniae proceres clarissimus, perlegendis tum Aristotelis, tum aliorum philosophorum et mathematicorum libris adeo se totum tradidit, ut plura de ejusmodi disciplinis volumina conscripserit. In primis ad rei herbariae studium eam contulit operam, ut Dioscoridis et Galeni libros de medicamentis simplicibus, nedum plane intellexerit, sed etiam meliori ordine digestos 500. ferme foliorum codice sit complexus. In arte medica et praeclaram secutus est methodum, et probatissima

tenuit placita; ad curandos quippe morbos lectiora potius aptioraque alimenta, quam remedia solebat adhibere. Quum vero necessitas eum ad medicamentorum usum impelleret, simplicia compositis praeferebat; ubi autem compositorum usum necessarium existimabat, ex iis quae minime composita semper approbavit. Graves difficilesque morbos facilibus ac probatoribus medicamentis evincebat: quorum certe non pauca eaque memoratu digna posteris reliquit. Cordubae claruit seculo Heg. 5. prope medio. Natus autem est, ut fertur, mense Dillhagia a. 389. (Christ. 999.) — Cum his conferenda et concilianda, quae ex Reiskii schedis novae Herbeloti editioni accesserunt: „Sous le nom de famille *Ibn Vafid*, est connu dans l'histoire littéraire le Vizir ou ministre d'état Aboul Motharraff Abdorahman Ben Mohammed Ben Abdilcabil. On le nomme quelquefois *Aben Gnefid* etc. — Ce noble Espagnol, qui étoit conseiller à la cour des Princes de la maison Dhounoun dans la ville de Tolède, nâquit l'an de l'Heg. 387. de J. C. 997.; mais *Abou Obaidah*, (hh) de qui nous avons emprunté ce que nous venons de dire, ignoroit l'année de sa mort. il dit seulement, qu' *Jbn Vafid* étoit en-

(hh) An *Abu Oseibia*?

core en vie l'an 460. (1067) Il le loue beaucoup de l'habileté qu'il avoit de guérir en peu de tems des maladies incurables et cachées. Il dit que le même médecin a donné 20. ans de travail à son ouvrage, qui traite des medicamens simples; et il lui attribue aussi les ouvrages suivans: *Ketab al Jrschadi* et *Mogiarabat* etc. etc. — — Ceterum de Aben Guefithi s. A. Gnefithi s. Albengnefithi libello de simplicium medicamentorum virtutibus, qui latine prostat v. Sprengelium p. 310 — 312. (p. 374 — 376. ed. post.) Rusfell p. 59. —

Zohr. Familia *Zohridarum* s. Avenzoarorum ad gentem Aiadium pertinens, quamlibet inter Arabas Hispanienses et Africanos, veluti virorum praeclarorum, medicorum etc. fecunda procreatrix, celebratissima, nostris tamen non prodignitate et amplitudine, qua plerisque praestitit, cognita est. Quoniam vero ea, quae praesto sunt, subsidia, non ut omnia rite expediantur, sufficiunt, consultius erit, hanc rem in aliud tempus reservare. Citatur autem a Sedi-deddino *Abu'lola Zohr Ebn Zohr*, eique *Liber Atteisir* (de quo Sprengel. p. 371 — 373.) et *Alwasia* h. e. Paraenesis ad filium de officio et munere medici — tribuitur.

Atque, sic perlustrato Sedideddini apparatu literario, nunc exhibenda forent excerpta e Codice Fuldenfi superius promissa, nisi fines hujusmodi opusculis positos jam longius excessissem. Progrediamur igitur ad id, quod illi conscribendo occasionem dedit.

Quum vir perillustis, amplissimus atque consultissimus, *Ludovicus Harscher de Almendingen*, primarius apud nos juris antecessor et academiae hujus Prorektor, postquam ob eximiam eruditionis famam a compluribus academiis uno fere eodemque tempore expetitus fuisset, tandem eo inclinasset animum, ut consilarii in supremo, quod vocant, appellationum judicio a SERENISSIMIS NASSOVIAE PRINCIPIBUS nuper Hadamariae constituto, locum sibi oblatum praeoptaret, isque adeo magistratum academicum egregie gestum biennio legitimo nondum exacto deponere necesse habuisset, — cepit eundem, quem a Senatu ex ordine Medicorum, ut tanto viro succederet, rite electum, et suffragatione Procerum patriae commendatum auctoritas SERENISSIMI ET CELSISSIMI ARAUSIONIS ET NASSOVIAE PRINCIPIS, GUILIELMI V. RECTORIS NOSTRI MAGNIFICENTISSIMI, confirmavit,

Vir excellentissimus atque experientissimus

SEBAST. JO. LVD. DOERING,

Medicinae Doctor et Prof. P. O.

cujus vitae rationes et scripta ex ipsius, quae sequitur,
narratione satis patebunt.

„Ego SEBASTIANUS JOHANNES LUDOVICUS DOERING,
die xxiv. Maji MDCCCLXXIII. Cassellis Cattorum natus sum.
Parentes veneror *Johannem Henricum*, qui variis ipsi a
Landgraviis Hasso - Cassellanis, FRIDERICO II^{do}, beatae
memoriae, et GUILIELMO IX^{no}, nunc primo Hassiae
Electore, demandatis muneribus defunctus tandem ab eo-
dem Confiliarius Camerae et Consistorii reformati Hanovi-
ensis, nec non fontium salutarium, Wilhelmsbad et Schlan-
genbad dictorum, Director constitutus est; et *Mariam Eli-*

Isabellam ex gente *Cruce*, in regione Galliae Septentrionali, olim Picardia dicta, natam; quos optimos parentes, (quibus, omni amore et pietate amplectendis colendisque, plurima maximaque debeo, quod per octodecim et quod excurrit annos nil neglexerunt, ut filium, ex tribus tantum superstitem, solertissime nullaque impensarum habita ratione educarent) Deus optimus maximus in laetitiam voluptatemque suorum diu adhuc in vivis esse jubeat.“

„Primo in puerili aetate non solum varii institutores privati prima linguarum gallicae et latinae, nec non Historiae et Geographiae rudimenta mihi inculcarunt, sed etiam variis praeceptoribus in calligraphia, musica, arte delineatoria et pictoria, architectura, aliisque ad Gymnasticam pertinentibus artibus frui mihi licuit. Dein in Lyceo patrio a decimo vitae anno litteris humanioribus operam dedi; cujus instituti tunc temporis fuerunt magistri, viri cl. cl. *Kohlhausen*, *Hosbach*, *Caesar*, potissimum vero beatus Rector ejusdem cl. Profesfor *Richter*, cujus memoriam nulum apud me oblitterabit tempus. In horis, quibus alii juvenes ludere solebant, privatis scholis cl. cl. Profesforum Collegii Carolini, *Casparson* et *Klingender*, quorum alterum historiam universalem, alterum Historiam Gallicam et jus gentium docentem, audivi, continebar.“

„Anno aetatis XIV, patre Hanoviam translato, discipulis primae clasfis Paedagogii hujus urbis adscriptus sum. Ibi cl. b. *Schroederum*, Profesforem Philosophiae et Paedagogii Directorem in latinis, graecis, hebraicis, nec non in Logicis et Mathematicis praeceptorem habui: simulque cl. *Hadermannus*, tunc Conrector, nunc Rector Gymnasii, Livium et Homerum in privatis lectionibus mihi interpretatus est.“

„Anno MDCCCLXXXVIII, aetatis XV. Marburgum me contuli. Adhuc per anni spatium in prima classe Gymnasii, quod ibi floret, praeceptoribus, cl. b. Profesfore *Duyfing* et Profesfore *Crede* in litteris, quae juvenem erudiunt, usus sum, et fundamenta in lingua italica et anglica posui sub praeceptore cl. *Daub*, tunc Majore Stipendiatorum, nunc Profesfore Theologiae in inclyta Herbipolitana.“

„Anno MDCCCLXXXIX die XXVIII Septembris cl. *Bering*, Profesor Philosophiae, tunc fasces academicos Marburgi tenens, me in numerum Studioforum Medicinae recepit. Gratia nunquam satis veneranda speciali Principis, nunc Electoris celsissimi GUILIELMI Imi non solum eorum numero, qui Stipendiis principalibus aluntur, adscriptus sum,

sed etiam per tres annos stipendio, quod dicunt Moellenbeckianum, ut fruerer, tam felici mihi esse contigit. — Per triennium in hac academia patria omnes artis medicae scholas assidue et attente frequentavi. “

„ Cl. beatos *Stegmann* et *Waldin* in Logicis, Mathematicis et Phisicis praeceptores habui. V. V. cl. cl. b. *Baldingerum*, (quocum ad mortem praematuram viri eruditissimi amicissime conjunctus fui) in Pathologia, Semiotica, arte formulas medicas conscribendi, Therapia generali et Historia Medicinae litteraria; *Michaelem* (cujus clinicum per annum et dimidium frequentavi), in Anatomia, Therapia speciali, Chirurgia et Medicina forensi, b. *Steinium* in arte obstetricia, *Moenchium* in Botanica, Chemia et Materia medica, et *Brühlum* in Anatomia, Physiologia et Arte obstetricia duces ac magistros habui. “

„ Studiis academicis, pro viribus, absolutis, praevio, die xxviii. Ianuarii MDCCXCII instituto examine, die iv^{ta} Februarii e. a. defensa antea Disfertatione inaugurali, *de Vomitu*, a cl. *Moench* Promotore ad hunc actum constituto laurea doctorali condecoratus sum. “

„ Incertus

„Incertus ac dubius, quam prae ceteris Patriae urbem feligerem, ad Praxin medicam exercendam, subito factorum jussu patriae solum, annuente Principe Electore reliqui, Herbormamque in Nasfoviis me contuli; in qua urbe, superato antea examine rigoroso, praxin medicam exercendi a Regimine Dillenburgenfi d. III. Jul. MDCCXCII. accepit licentiam.“

„Ab eo tempore lectulos aegrotorum non solum omni diligentia frequentavi, sed etiam vita academica mihi arrisit. Petii itaque provinciam sub finem anni MDCCXCII. Lectoris publici academici, quae facultas die VII. Maji MDCCXCIII. mihi a Regimine nostro, die XXX. Augusti MDCCXCIV. vero munificentia et gratia Celsissimi Principis Araufio - Nasfovici, Patris Patriae longe venerandissimi Professio Medicinae extraordinaria et d. X. Maji MDCCXCVIII. Professio ordinaria in facultate medica, clementissime mihi demandata est.“

„Societas correspondens, quae Casfellis floret, ac pro excolendo studio Pharmaciae et historiae naturalis medicae constituta est, me Anno MDCCCIII. sodalem ordinarium et antistitem superiorem nominavit.“

„ Quod ad vitam domesticam attinet, jam Anno MDCCXCII. die xxx. Augusti matrimonium inii cum virgine *Maria Anna*, filia natu maxima *Johannis Godofredi Hegmanni*, Theologiae antea in hac academia Profesforis clarissimi, et *Johannae Mariae* filiae unicae b. viri cl. itidem Profesforis Theologiae in hac musarum sede, nec non Consiliarii ecclesiastici et Inspectoris Ecclesiarum Dillenburgerium, *Valentini Arnoldi*; cui conjugii et sociae amantissimae et fidelissimae Deus ter optimus maximus longissimam vitam donet. Ex quo felicissimo matrimonio hucusque sex suscepti liberos, filios nimirum tres, totidemque filias. “

Scilicet:

„ *Johannem Henricum Godofredum*, natum d. xxiii. Junii MDCCXCIII.

„ *Albertum Jacobum Gustavum*, natum d. vii. Novembris MDCCXCV.

„ *Johannam Elisabetham Charlottam Christinam Fridericam*, natam d. xiii. Septembris MDCCXCVIII.

„ *Carolinam Johannam Elisabetham Guilielminam*, natam d. xxix. Junii MDCCC.

„ *Sophiam Guilielminam Johannam Ludovicam*, natam d. vii. Octobris MDCCCII.

„ *Guilielmum Henricum Ludovicum Godofredum*, natum d. xii. Julii MDCCCIV.

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

„E quibus, quem ultimo loco memoravi, vix jam expletis quatuor hebdomatibus diem obiit supremum; reliquis quo lenius factam in illo jacturam feram, Providentia divina vitam longaevam ac fausta omnia concedere velit!“

„Priusquam huic narratiunculae, quam mos antiquus expresfit, finem faciam, libellorum a me editorum titulos hic subjungo.“

„Sunt vero hi:

- 1) Hippocratis doctrina semiotica de Vomitu. Disf. in. med. pro gradu Doctoris defensa. Marburgi, typ. nov. acad. d. 4. Feb. 1792. 32 pag. in 8vo.

Exstat etiam in Collectione Disertationum medicarum Marburgensium Fascicul. II. Nro. I.

- 2) Joh. Pet. Frank vom Volkselend, einer fruchtbaren Mutter von Krankheiten. Eine akademische Rede. Aus dem Lateinischen übersetzt. Marburg, in d. n. ak. Buchdr. 1794. 37 pag. 8vo.

Exstat etiam in Archiv für den praktischen Arzt. Marburg, in d. n. ak. Buchd. 1794. 1ts. Stück.

- 3) Joh. Friedr. Theoph. Haeger, Geschichte der Kerzen und ihres Gebrauchs in der Wundarzneykunde. Aus dem Lateinischen übersetzt. Giesfen, b. Heyer. 1796. 93 pag. 8vo.

- 4) Dr. Ludw. Oskamp's zwey Vorlesungen über die natürlichen und geimpften Kinderblattern nebst einer Anweisung sich vor denselben zu bewahren und dazu vorzubereiten. Für Leser aus den gebildeten Ständen aus dem Holländischen übersetzt. Herborn und Hadamar in d. n. gel. Buchh. 1799. xii und 96 pag. 8vo.

- 5) Abraham van Stipriaan Luifcius, Abhandlung zur Beantwortung der Frage: Welches sind die Ursachen der Fäulnis in vegetabilischen und thierischen Substanzen? und welches sind die Erscheinungen und Wirkungen, die durch sie in ihnen erzeugt werden? — Eine von der batavischen Gesellschaft der Experimentalphilosophie zu Rotterdam doppelt gekrönte Preisschrift. Aus dem Holländischen übersetzt. Marburg, in d. n. ak. Buchh. 1800. xx et 192 pag. 8vo. c. fig.
- 6) Historische und medicinische Untersuchungen über die Kuhpockenkrankheit von H. M. Husson. Aus dem Französischen übersetzt. Marburg, in d. n. ak. Buchh. 1801. 168 pag. 8vo.
- 7) Kurzer Unterricht für die lieben Bürger und Landleute der Fürstlich Oranien-Nassauischen Lande über die Schutzpocken, nebst einer kurzen Anweisung, wie ein jeder sich und seine Kinder durch Einpfropfung derselben vor der natürlichen Blatternkrankheit sicher schützen könne. Mit Genehmigung und auf Kosten gnädigster Herrschaft gedruckt und vertheilt. Herborn, 1801. 31 pag. 8vo.
- Exstat etiam in Dillenburgerischen Intelligenz-Nachrichten pro Anno 1801. N. xxiv et xxx.
- 8) Journal für die neueste holländische medicinische und naturhistorische Litteratur. Herausgegeben mit Gottlieb Salomon Dr. d. A. W. und ausübendem Geburtshelfer zu Leyden. Herborn und Hadamar in d. n. gel. Buchh. Erster Band. Erstes Stück, Zweytes Stück, 1802; Drittes Stück, 1803; Viertes Stück, 1804. viii und 5-6 Seit. 8vo.
- 9) Jarich. Joh. Westra's. Abhandlung vom Spiesglatze. Aus dem Lateinischen übersetzt und mit Anmerkungen begleitet. Hadamar in d. n. g. B. 1802. iv. 310 et 12 pag. 8vo.
- 10) Critisches Repertorium der auf in- und ausländischen hohen Lehranstalten vom Jahre 1781 bis 1800 herausgekommenen Probe und Einladungsschriften aus dem Gebiete der Arzneygelahrtheit und

Naturkunde. Erste Abtheilung; enthaltend das Verzeichniß der Schriften von 1781 — 1790. Herborn, im Verlage der Hohenschul-Buchhandlung. 1803, xvi. et 412 pag. in gr. 4to.

Sectio secunda hujus libri, quae Catalogum criticum horum scriptorum in annis 1791 — 1800. editorum, continebit, mox praelo subijcietur.

- 11) Kurze Antwort auf eine in Nro. 30 p. 423 der Dillenburgerischen Intelligenz - Nachrichten vom Jahre 1799 geschehenen Anfrage die Impfung der Blattern ausser einer Epidemie betreffend. in den Dillenburger. Intell. Nachr. Jahrg. 1799. Nro. xxxi. p. 433 — 35 und Nro. xxxiii. p. 449 — 54.
- 12) Die Schutzpocken im Nasau - Oranischen, an Faust und Hundold; im Reichs - Anzeiger 1801. Nro. 208 p. 2705. — 2718.
- 13) Ein paar Worte über Disertations - Sammlungen in dem Allgemeinen litterarischen Anzeiger. von 1798. Nro. cxiii. p. 1137 — 41.
- 14) Uebersicht der neuesten holländischen medicinischen Literatur vom Jahre 1797. in der Medicinischen National Zeitung für Deutschland v. J. 1798. Nro. 51. p. 801 — 808.
- 15) Medicinisches Personale in den Fürstlich Oranien - Nasauischen Landen, mitgetheilt in der Mediz. Nation. Zeit. Supplementenband. a. d. J. 1798. N. 11. p. 173 — 176.
- 16) Vollständige Uebersicht des medicinischen Personals in den Hochfürstlich Hesseu Kaselschen Landen. in der Med. Nat. Zeit. a. d. J. 1799. N. 28. p. 442 — 48.
- 17) Uebersicht der Schwedischen medicinischen Litteratur, des Jahres 1797. in der Med. Nation. Zeit. anf. d. Jahr. 1799. N. 53. p. 833 — 41.
- 18) Neue Erfahrungen holländischer Aerzte über den Gebrauch des Baumöls und Esigs, und den Nutzen des langen Offenhaltens der Wunden zur Verhütung der Wasserscheue nach dem tollen Hundsbisse; in der Med. Nation. Zeit. a. d. J. 1799. N. 53. p. 844 — 47.

- 19) Ueberſicht der neueſten holländiſchen medicinifchen Litteratur vom Jahre 1798. in der Med. National Zeit. auf d. J. 1799. N. 54. p. 849-- 60.
- 20) Bleuland's neue Aufchlüſſe und Erfahrungen über die Natur der Entzündung der Gedärme und die Erzeugung der in den Unterleib ergoſſenen eiterähplichen Feuchtigkeit; mitgetheilt in d. Med. Nation. Zeit. a. d. J. 1799 N. 55. p. 871 — 78. "

„Praeterea cenſuras plus quam ducentorum librorum novorum ab anno 1796. in

Salzburger medicinifch - chirurgiſchen Zeitung; Erlanger Litteratur Zeitung; Wüztzburger neuen gelehrten Anzeigen; et aliis litterariis ephemeridibus varia ad rem litterariam et medicam ſpectantia inferi curavi. "

*

*

*

Iniit novum munus Vir Cel. d. xxvii. Junii h. a., idque ſumma cura et vigilantia adhuc adminiſtravit, orationem autem inauguralem Idem in tempus opportunius, quod in capite hujus libelli indicatum eſt, diſtulit. Dicit in ea de re, ad ſalutem publicam, maximi momenti, nempe

De cura politiae medicae, medicis ſolis demandanda.

Ad quam audiendam, ut frequentes conveniant, omnes bonarum literarum fautores ornatiſſimi, et cives academiae commilitonesque cariſſimi hiſce quam humaniſſime et enixiſſime rogantur et admonentur. Ser. Herbornaë III. Kal. Oct. a. Chr. c190cciv.

(L. S.)

D: De 164

ULB Halle

3/1

000 870 811

